

POSTAWY LITURGICZNE

opracowanie: *Marcin Miczek*
parafia Ducha Świętego w Chorzowie

I. WSTĘP

Wyjaśnienie pojęć - kiedy postawa (stojąca, siedząca, klęcząca) staje się postawą liturgiczną: gdy jest przeżywana jako postawa w stosunku do kogoś - Boga; dobrze, gdy jest też prawidłowo rozumiana.

II. ŹRÓDŁA POSTAW LITURGICZNYCH:

- a) naturalne
- b) biblijne
- c) wewnątrzliturgiczne

Ad a) Odegranie scenek - pytania o sens postaw, przyczyny ich przyjmowania:

1. W sądzie (stanie - przez szacunek dla sądu lub przy dawaniu świadectwa, siedzenie - gdy się słucha, ale wyroku słucha się na stojąco).
2. Wykład (mówiący stoi, słuchający siedzą).
3. Król i matka (król siedzi na znak godności, matka klęka, aby błagać, strażnicy stoją na znak czujności).
4. Posiłek (postawa stojąca to postawa służby, spożycie posiłku w postawie siedzącej).

Ad b) Pismo święte

postawa stojąca:

Ap 7, 9; Dn 7, 9-10 - opis liturgii niebieskiej, na której jest wzorowana ziemską (**szacunek** dla Boga wyrażony postawą stojącą ma odpowiednik w szacunku dla Celebransa, znaku Chrystusa-Głowy, stąd stoimy, gdy wchodzi kapłan; stoimy podczas prefacji i *Święty, święty, święty*, wyznania wiary, aklamacji - uroczystych wyznań; podczas Ewangelii wyrażamy szacunek dla Chrystusa, który przychodzi w swoim słowie).

Hbr 10, 11 - postawa kapłańska (kapłana i wiernych, którzy uczestniczą w powszechnym kapłaństwie, znak **czynnego zaangażowania**)

J 19, 25 - duchowa jedność z ofiarą Zbawiciela (a nie bierna obecność w kościele) - stąd wynika stanie podczas Modlitwy Eucharystycznej i modlitw wstawienniczych - także modlitwy wiernych, która jest przykładem modlitwy wstawienniczej.

Ef 5, 14 - postawa Zmartwychwstałego (**znak radości**, Jezus na kartkach wielkanocnych stoi, nie klęczy, nie siedzi, a Eucharystia jest wspomnianiem Jego zmartwychwstania; na Wschodzie podczas liturgii niedzielnej nie wolno klęczeć, gdyż byłoby to niedowierzaniem w tę prawdę).

Mk 13, 35 - postawa czujności i gotowości (żołnierz stoi na warcie i my mamy być czujni, ale także gotowi, aby nieść Chrystusa światu - stąd przed rozesłaniem stojąc otrzymujemy błogosławieństwo).

postawa siedząca:

Łk 10, 38-39 - **słuchacz** Słowa Bożego

Mt 27, 57-61 - medytacja, odpoczynek, oczekiwanie (stąd milczenie w postawie siedzącej po homilii i po przyjęciu Komunii świętej)

Mk 14, 3 - **uczta** (siedzenie podczas rozdzielania Komunii świętej)

Łk 22, 69 - postawa królewska (Komunia - królewska uczta)

postawa klęcząca:

Rz 14, 11; Flp 2, 9-11 - **hołd** składany Bogu, dobrowolne uznanie swojej małości, co nie poniża człowieka, ale - przez wywyższenie Boga - wywyższa.

Mt 18, 26 - **usilna prośba** widoczna w sakramencie pokuty (**znak upokorzenia się**), powstanie z klęczek wyraża przebaczenie, oczyszczenie, wyzwolenie.

leżenie krzyżem:

Rdz 17, 1-3 - **najgłębsze uniznienie** (ciało blisko podłoża - niżej już być nie może) - spotykane w Wielki Piątek i podczas święceń kapłańskich.

Ad c) Fragmenty modlitw liturgicznych i dokumentów Kościoła o liturgii:

Z Drugiej Modlitwy Eucharystycznej: *Zaprawdę święty jesteś Boże, źródło wszelkiej świętości. Dlatego **stajemy** przed Tobą i zjednoczeni z całym Kościołem ...*

*Wspominając śmierć i zmartwychwstanie Twojego Syna, ofiarujemy Tobie, Boże, Chleb życia i Kielich zbawienia i dziękujemy, że nas wybrałeś, abyśmy **stali** przed Tobą i Tobie służyli.*

OWMR 20, Instrukcja... ([3]) nr 28, OWMR 62 - ewentualny komentarz prowadzącego.

III. PODSUMOWANIE

Kiedy stoimy, siedzimy, klęczymy i dlaczego (człowiek to nie tylko dusza, ale i ciało, stąd ważna jest modlitwa duchem i ciałem). Co te postawy wyrażają. Przyjmowanie prawidłowych postaw i zasada jedności ze wspólnotą, nawet jeśli przyjmuje ona złe postawy (wynika to z jedności Mistycznego Ciała Chrystusa czyli Kościoła).

Ewentualnie pytania uczestników i odpowiedzi.

UWAGI DLA PROWADZĄCEGO

i. Scenariusze scenek najlepiej rozdać na początku i dać czas na przećwiczenie scenek, (rekwizyty, jeśli chce się ich użyć, powinny być już przygotowane).

ii. Pytania uczestników mogą być różne. Na typowe pytania odpowiada ks. Stanisław Szczepaniec w [1], na inne odpowiedzi szukać trzeba bezpośrednio w dokumentach Kościoła (głównie OWMR, [3]). Jeśli prowadzący nie umie odpowiedzieć na pytanie, może wspomóc go ksiądz opiekun lub inne osoby. W razie problemów prowadzący powinien przygotować odpowiedź na następnym spotkaniu.

Literatura:

[1] Ksiądz Stanisław Szczepaniec: *Postawy liturgiczne*, Zeszyty Diakonii Liturgicznej, Kraków 1995

[2] OWMR - Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego

[3] *Instrukcja Episkopatu Polski dla duchowieństwa w związku z wydaniem nowego Mszału Ołtarzowego* z dnia 11 marca 1987 roku

[4] Ksiądz Tarsycjusz Sinka CM: *Liturgika*, Kraków 1994 (na stronie 176 znajduje się zwięzły, ale dość szczegółowy opis struktury Mszy świętej);

[5] Rupert Berger: *Mały słownik liturgiczny*, "W drodze", Poznań 1990.

Scenariusze scenek

W sądzie

osoby: sędzia, woźny, świadek, kilka innych osób (może być oskarżony, policjanci itd.)

przebieg: wszyscy **siedzą**, woźny mówi: *Proszę wstać, sąd idzie*, wszyscy **wstają**, wchodzi sędzia, **siada**, wszyscy **siadają**, sędzia wzywa kogoś na świadka, świadek podchodzi i **stojąc** składa zeznania.

Wykład

osoby: wykładowca, kilku studentów.

przebieg: wykładowca **stoi** i coś tłumaczy, studenci **siedzą**, notują, śpią itp.

Król i matka

osoby: król i matka, strażnicy.

przebieg: król **siedzi** na tronie, strażnicy **stoją** z halabardami obok tronu, wbiega matka i **klęka** prosząc o ulaskawienie syna.

Posiłek

osoby: matka, kilku domowników.

przebieg: matka **stojąc** nakrywa do stołu i przynosi jedzenie (domownicy mogą jej pomagać), następnie wszyscy **siadają** do stołu.
